

Partició de mots

Els qui ens ocupem de qüestions de llenguatge, més exactament, de problemes de normativa, correm constantment el risc de no predicar amb l'exemple, de contradir-nos en la pròpia pràctica del llenguatge, és a dir, d'incórrer, en combatre una forma defectuosa de llenguatge, en la mateixa forma que combatem. Correm el risc de dir, per exemple: «No es té que dir *Ho tenim que fer*: és té que dir *Ho hem de fer*» o bé «La conjunció *doncs* indica conseqüència i no causa i és incorrecta en una frase com *No surto doncs plou*, doncs ploure és la causa i no la conseqüència de no sortir». Naturalment, ens hi mirem molt i si ens ocorre d'usar la mateixa forma que combatem és poc probable que sigui en exemples tan elementals com els que hem indicat.

Tanmateix, en el present comentari sobre la correcta partició dels mots a final de ratlla, és més que probable que el lector constati una sorprenent contradicció entre el que hi diem i la realitat del text imprès que llegirà. Són diversos els lectors que se'ns han adreçat demanant-nos una explicació sobre aquesta qüestió, a causa de l'estranyesa que els produeix el singular sistema de partició de mots que observen a les pàgines del nostre diari. Alguns ho atribueixen a imperícia o descurança dels operaris o dels correctors, d'altres creuen de bona fe que potser tenien idees errònies sobre aquest punt o bé que el sistema s'ha modificat, i no manquen els qui, desconcertats del tot, no saben amb quina carta quedar-se. És bo de recordar, doncs, que el sistema de partició de mots no té cap secret, que és tal com s'exposa clarament a qualsevol tractat d'ortografia i no ha estat objecte de cap modificació: els mots s'han de partir després de cada síl·laba, que és el

so o conjunt de sons que apareixen indefectiblement, quan llegim el mot introduint-hi petites pauses, després de cada pausa. Així, un mot com *comptabilitat* només es pot partir després de la *p*, de la *a*, o d'una *i*. Es parteixen també els dígrafs *ss*, *rr*, *tx*, *tg*, i *tj*, i, quan no és a la fi d'un mot, *ix*, així com el conjunt que representa la *l* geminada però mai el de la *l* palatal. Es respecta, a més, la integritat de certs prefixos. Aquest és el sistema establert i unànimement acceptat. Per què, doncs, potser no serà observat en la composició d'aquest mateix text?

Es un dels petits inconvenients de la prodigiosa tecnologia moderna. La societat editora del diari ja va publicar fa uns dies una nota explicativa que potser va passar desapercebuda a molts lectors. La composició dels textos del nostre diari es fa per mitjà d'unes computadores que tenen, certament, molts avantatges, però que operen segons un programa prèviament establert i parteixen les paraules d'acord amb aquest programa. Es tracta d'uns aparells d'importació que ens van arribar amb un programa realitzat en vista a la llengua del país d'origen i això motiva les estranyes particions que parilitzen els nostres lectors. No hi ha perícia, habilitat, competència o cura dels operaris i dels correctors que hi valguin. Cal canviar el programa, cosa que ja ha estat urgentment sol·licitada, des de bon antuvi, a l'empresa estrangera d'on provenen les computadores, i tots confiem que no es farà esperar. Mentrestant, no podem fer sinó demanar als nostres lectors que encara que vegin un monosíllab partit en dos trossos com una magrana, que no dubtin dels propis coneixements: són ells, els qui tenen raó, i no la computadora!

Albert Jané